

Съобщение за средствата за масово осведомяване

Правителството одобри проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 година

Министерският съвет одобри законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2023 година и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза (АСБП) за периода 2023-2025 година, която представлява мотивите към законопроекта.

Бюджет 2023 е разработен при параметри в рамките на Маастрихтските критерии, с което правителството изпълни един от основните си приоритети да осигури на държавата редовен бюджет за 2023 г. с дефицит до 3 на сто от БВП, при допускания да не се увеличават данъците, да не се ограничават социалните плащания.

Макроикономическата прогноза на МФ предвижда през 2023 г. растеж на БВП от 1,8 % и достигане на размер от 184,5 млрд. лв. През 2024 г. растежът на БВП ще се ускори до 3,3 %, а през 2025 г. се очаква да бъде 3,2 %.

Очакванията са в края на 2023 г. инфлацията да се понижи до 5,6 %, а средногодишната да бъде 8,7 %, което да се дължи на значително намаление на приносите на групите храни и енергийни стоки, при които се очаква да имат лек спад в края на годината. През 2024 г. прогнозата е инфлацията да продължи да се забавя, като в края на годината ще достигне 3,2 %, а средногодишната – 3,8 %. През 2025 г. средногодишната инфлация ще продължи да се забавя, съответно до 2,8 %. Цените на енергийните стоки ще имат спад до края на прогнозния хоризонт.

Разчетите показват, че при отразяване на фискалните ефекти, предопределящи приходите и разходите, бюджетното салдо за 2023 г. и 2024 г. на сектор „Държавно управление“ е дефицит от 3,0% от БВП. За 2025 г. дефицитът на сектор „Държавно управление“ е 3,6% от БВП, като това влошаване се дължи на инвестиционните разходи по плана за придобиване на нов тип бойни самолети, направени през 2019 г. и 2020 г., които на начислена основа се отчитат в годината на доставката им - през 2025 г. Това влияние е временно и не води до трайно влошаване на бюджетната позиция и до нарушаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. При елиминиране на ефекта от този разход, дефицитът на сектор „Държавно управление“ за 2025 г. е 2,8% от БВП.

Приходите по КФП за 2023 г. спрямо актуализираната програма за 2022 г. бележат номинален ръст от 9,8 млрд. лв., а разходите бележат ръст от 8,2 млрд. лв.

При приходите в настоящата прогноза се наблюдава ръст в номинално изражение за целия тригодишен период – 69 471,8 млн. лв. за 2023 г., 75 443,3 млн. лв. за 2024 г. и 77 798,9 млн. лв. за 2025 година. Като относителен дял от БВП за 2023 г. те са 37,7 %, за 2024 г. – 38,2 % и за 2025 г. – 37,0 %.

Разходите за периода 2023-2025 г. като дял от БВП са съответно 74 051,8 млн. лв. (40,1%) през 2023 г., 82 783,9 млн. лв. (41,9%) през 2024 г. и 85 955,9 млн. лв. (40,9 %) през 2025 година. В средносрочен план разходите по КФП (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране) са в рамките на 40 %-то правило по ЗПФ, като бележат спад от 37,1 % от БВП през 2023 г. до 35,9 % от БВП през 2025 година.

Спрямо внесения от служебното правителство проектобюджет в НС, разходите за 2023 г. са намалени общо с 3,6 млрд. лв. по КФП. След детайлен преглед на отпадналите необходими от разпоредителите на бюджет, заложените разходи за издръжка са намалени с 1,4 млрд. лв. Капиталовите разходи са прецизирани на принципа инвестиционната дейност да продължава, като проектите, които имат избрани изпълнители и започната дейност, се изпълняват по план, а тези, по които не се очаква да започнат дейности и разплащания до края на 2023 г., не са бюджетирани. Така капиталовата програма намалява с 1,9 млрд. лв., но въпреки това достига рекордното ниво от общо 8,2 млрд. лв.

През периода 2023-2025 г. **данъчната политика** ще е ориентирана към подобряване на събираемостта на приходите, предотвратяването на възможности за укриване и невнасяне на данъци и осигуровки и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. През 2023 г. се очаква да постъпят 4,7 млрд. лв. повече данъчни приходи спрямо отчета за 2022 г., в т.ч. 1,7 млрд. лв. повече от ДДС.

Запазва се действащото данъчно облекчение за предоставяне на социални разходи в размер до 200 лв. месечно на наетите лица под формата на ваучери за храна, като се предвижда общата годишна квота за предоставяне на ваучери за храна да бъде увеличена от 1 млрд. лв. на 1,4 млрд. лв.

Предлага се въвеждането на електронни ваучери за храна от 1 януари 2024 г., като по този начин ще се постигне намаляване на административната тежест чрез дигитализация и ще се осигури по-конкурентна среда за всички лица, участващи в схемата за данъчното облекчение – оператори на ваучери за храна, работодатели, наети лица и други. Предвижда се шестмесечен преходен период, през който да функционират както ваучерите за храна на хартиен носител, така и електронните ваучери за храна, като окончателното преминаване само към електронни ваучери ще бъде от 1 юли 2024 г.

По отношение на **политиката по доходите** в проекта на бюджета за 2023 г. е отразено увеличението на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2023 г. – от 710 лв. на 780 лв., като ефектите от размера на прогнозната минимална работна заплата за 2024 г. и 2025 г. са разчетени в индикативен размер, в съответствие с чл. 244 от Кодекса на труда, като 50 % от прогнозната средна заплата в съответната година.

За **предучилищното и училищното образование** за 2023 г. са осигурени допълнително 558,6 млн. лв., в т.ч. 465,0 млн. лв. за предвиденото нарастване на средствата за делегираните дейности в образованието във връзка с продължаване на политиката за увеличение на заплатите на педагогическите специалисти за достигане на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната през 2023 г. (считано от 01.01.2023 г.).

Осигурени са в целогодишен размер за 2023 г. и следващите години средства в резултат от направени увеличения на разходите за персонал през 2022 г. на отделни разпоредители с бюджет. Предвидено е увеличение на разходите за персонал с 10% за структурите, които не са получили такова увеличение през 2022 г и 15% за структурите в общинската администрация.

За 2023 г. е разчетено увеличение на средствата за заплати и възнаграждения на персонала за изборните длъжности и за заетите в системата на съдебната власт, за които законодателно е регламентиран механизъм за формиране на възнагражденията.

Осигурени са в целогодишен размер за 2023 г. и следващите години средства в резултат от направени увеличения на разходите за персонал през 2022 г. на отделни разпоредители с бюджет.

Предвидено е и увеличение на основните възнаграждения в структурите на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ и Главна дирекция „Охрана“ към Министерството на правосъдието, като към вече осигурените 125 лв. през 2022 г., от 01.08.2023 г. са разчетени допълнителни 175 лв. в бюджета на министерството за 2023 г.

Социална политика. По бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2023 г. за помощи и обезщетения са предвидени допълнителни разходи на база оценка на изпълнението за 2022 г. в размер на:

- 111,1 млн. лв. във връзка с определения нов размер на линията на бедност за 2023 г. от 504 лв. при определяне на финансовата подкрепа по Закона за хората с увреждания;
- 131,0 млн. лв. по Механизма лична помощ по Закона за личната помощ (ЗЛП), като е отчетен достигнатият обхват на ползвателите и личните асистенти, както и ефектът за възнагражденията на асистентите от промяната на МРЗ от 710 на 780 лв., считано от 1 януари 2023 г.;
- 50,1 млн. лв., като е отчетено поетапното нарастване на индивидуалните коефициенти на месечните помощи по Закона за социално подпомагане, като се отчита преминаването от сега действащия механизъм към обвързването на месечните социални помощи с линията на бедност, както и определения нов размер от 504 лв. на линията на бедност за 2023 г.;
- 30,0 млн. лв. по Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) за обезпечаване в целогодишен размер на увеличението от 01.04.2022 г. на доходния критерий от 410 лв. на 510 лв. за месечните семейни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст (чл. 7 от ЗСПД), както и диференцираното увеличаване на размера на този вид помощи;
- 2,5 млн. лв. за възнаграждения за професионалните приемни семейства по Закона за закрила на детето (ЗЗД) от промяната в размера на МРЗ от 710 на 780 лв., считано от 1 януари 2023 г.;
- 31,2 млн. лв. във връзка с въведената нова еднократна помощ за учениците от втори, трети, четвърти и пети клас без доходен тест, независимо от вида на училището по Закона за семейни помощи за деца за първия срок на учебната 2023/2024 г.
- По бюджета на държавното обществено осигуряване за 2023 г. са предвидени 34,8 млн. лв. за увеличение на паричното обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст от 710 лв. на 780 лв., считано от 1 януари 2023 г.

Пенсионната политика се базира на допусканията за осъвременяване на всички размери на пенсиите съгласно действащото законодателство с 12 на сто за 2023 г., като в резултат на това за 2023 г. разходите за пенсии по бюджета на ДОО нарастват с 3 657,4 млн. лв. спрямо закона за 2022 г. През 2024 г. и 2025 г. тези ръстовете спрямо предходната година са съответно 2 145,9 млн. лв. и 1 812,3 млн. лв.

В областта за **образованието** са предвидени средства, както следва:

- 37,9 млн. лв. за саниране, ремонт и обзавеждане на студентски общежития
- 80,0 млн. лв. за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища, в т.ч. дофинансиране на ремонт на училищата по Оперативна програма „Региони в растеж“

- 45,0 млн. лв. за повишаване на интереса и увеличаване на извънкласните дейности, гарантирани за всеки ученик; допълнителна подкрепа за спорт, отдих и култура за осигуряване на широк достъп до тях и при изяви високи постижения
- 5,0 млн. лв. за изграждане на нови и ремонт на съществуващи спортни площадки в училищата
- 20,0 млн. лв. за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в държавни и общински детски ясли и градини и училища за предучилищно образование
- 16,0 млн. лв. за финансиране за увеличение на възнагражденията на лицата от академичния състав в държавните висши училища от 1 август 2023 г.

В областта на **здравеопазването** продължават усилията за подобряване на профилактиката, превенцията на здравето, с цел гарантиране на качествени и ефективни здравни грижи. По бюджета на НЗОК за 2023 г. са предвидени допълнително над 900 млн. лв. за подобряване на достъпа и осигуряване на здравните потребности на населението.

В областта на **спорта и младежките дейности** са предвидени 10 млн. лв. за реализиране на национална програма за споделено финансиране на инвестиционни спортни проекти.

В областта на **културата и изкуствата** са предвидени 30 млн. лв. за реализиране на творчески проекти в областта на културата на проектен принцип.

Разходите за **отбрана** за 2023 г. възлизат на 1,88 % от БВП (с 0,03 % повече от референтния процент от 1,85 % от БВП), като през 2024 г. достигат до 2% от БВП съобразено референтните разходи по „Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от БВП на Република България до 2024 г.“, одобрен с РМС № 3/2018 година. Осигурени са средства за поддържане и развитие на националните отбранителни способности и способностите, свързани с колективната отбрана, в т.ч. средства за изпълнение на одобрените от Народното събрание инвестиционни проекти за модернизация на Българската армия.

По отношение на **средствата от ЕС** стойността на приходите е съобразена с профила на плащанията към одобрения Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) при допускане, че има забавяне в изпълнението на дейностите, съответно в постигането на заложените в Решението за изпълнение на Плана етапи и цели. Поради тази причина вторият транш (първи за тази година) в размер на 1,416 млрд. лв. се залага да бъде получен в края на 2023 г., а третият - да бъде отложен за 2024 г. Срещу втория транш трябва да бъдат отчетени 66 етапи и цели до края на м. септември 2023 г., в т.ч. и законодателни промени.

Минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2023 г. е предвиден да остане непроменен спрямо заложения в Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. в размер на 4,5 млрд. лв. Въз основа на допусканията за периода 2023-2025 г. се предвижда **максималният размер на държавния дълг към края на 2023 г.** да не надвишава 40,6 млрд. лв., а в края на 2024 г. и 2025 г. да достигне съответно до 49,6 млрд. лв. и 59,5 млрд. лв. Съотношението на държавния дълг към БВП от 22,5% към края на 2021 г. намалява до 21,8% в края на 2022 г. и се очаква да достигне до 22,0% в края на 2023 г. В резултат на предвиденото значително увеличение на капиталовите разходи през 2024 г. и 2025 г., които достигат съответно 13,4 и 12,7 млрд. лв. (в сравнение с 5,6 млрд. лв. отчетени през 2022 г.), се очаква държавният дълг да достигне 25,1% в края на 2024 г. и 28,3% от БВП в края на 2025 г. Тези инвестиции съответстват на пълния размер средства, предвидени в новия програмен период на

оперативните програми и НПВУ. Инвестиционните разходи за 2024 и 2025 г. ще бъдат прецизирани на база проектна готовност в съответните годишни бюджети.

Съгласувано с отдел „Връзки с обществеността“: